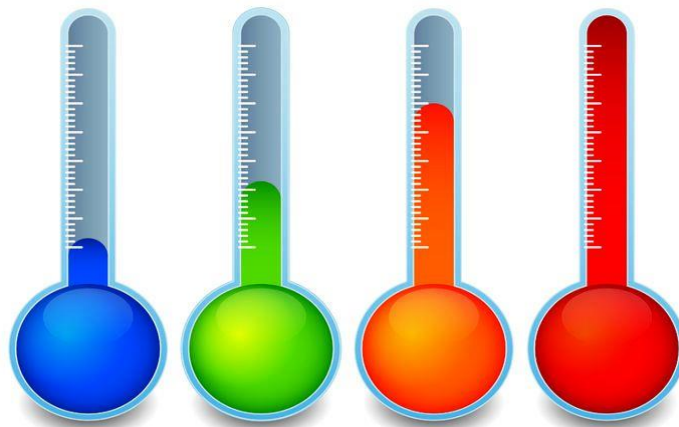

Stichting FICTIEF

Benchmark Kosten 2015

Oktober 2016

Inhoudsopgave

Inleiding: Mijn Groenendijk Benchmark	3
EFJ Kostenposten	
Tabel 1: werkelijke kosten versus kosten op basis trendlijn	4
Tabel 2: relatieve afwijking ten opzichte trendlijn en andere besturen	4
Grafiek 1 ^A : Trendlijn personele kosten EFJ	5
Grafiek 1 ^B : Afwijking van de personele kosten	5
Grafiek 2 ^A : Trendlijn afschrijvingskosten EFJ	5
Grafiek 2 ^B : Afwijking van de afschrijvingskosten	5
Grafiek 3 ^A : Trendlijn huisvestingskosten EFJ	6
Grafiek 3 ^B : Afwijking v/d huisvestingskosten	6
Grafiek 4 ^A : Trendlijn overige instellingslasten EFJ	6
Grafiek 4 ^B : Afwijking v/d overige instellingslasten	6
Grafiek 5 ^A : leermiddelen EFJ	7
Grafiek 5 ^B : Afwijking v/d leermiddelen	7
Grootboekrekeningen	
Tabel 3: werkelijke kosten versus kosten op basis trendlijn	8
Tabel 4: relatieve afwijking ten opzichte trendlijn en andere besturen	8
Grafiek 6 ^A : Trendlijn nascholingskosten	8
Grafiek 6 ^B : Afwijking v/d nascholingskosten	8
Grafiek 7 ^A : Trendlijn Arbokosten	9
Grafiek 7 ^B : Afwijking v/d Arbokosten	9
Grafiek 8 ^A : Trendlijn energiekosten	9
Grafiek 8 ^B : Afwijking v/d energiekosten	9
Grafiek 9 ^A : Trendlijn schoonmaakkosten	10
Grafiek 9 ^B : Afwijking v/d schoonmaakkosten	10
Grafiek 10 ^A : Trendlijn kosten meubilair	10
Grafiek 10 ^B : Afwijking v/d kosten meubilair	10
Grafiek 11 ^A : Trendlijn reproductiekosten	11
Grafiek 11 ^B : Afwijking v/d reproductiekosten	11
Grafiek 12 ^A : Trendlijn ICT-kosten	11
Grafiek 12 ^B : Afwijking v/d ICT-kosten	11
Grafiek 13 ^A : Trendlijn accountantskosten	12
Grafiek 13 ^B : Afwijking v/d accountantskosten	12
Grootboekrekeningen per school	
Energie, Schoonmaak en ICT	13
Conclusies	14
Methodologie	15
Toelichting Kostenposten	17

Mijn Groenendijk Benchmark

Na de invoering van de lumpsumbekostiging in het primair onderwijs is er in toenemende mate vraag naar financiële ken- en stuurgetallen. In 2009 verscheen het rapport van de commissie Don, waarin met name richtlijnen werden gegeven voor de financiële positie van onderwijsinstellingen. Deze indicatoren maken inmiddels een vast onderdeel uit van de jaarrekening en geven besturen op hoofdlijnen een houvast voor een gezond financieel beleid.

Om op operationeel niveau te sturen op een gewenst kostenniveau is meer detailinformatie nodig. Een van de veel gestelde vragen is dan “hoe verhouden de kosten van onze onderwijsinstelling zich tot organisaties met een vergelijkbare omvang?”. Deze vraag vormt ook het uitgangspunt van de Mijn Groenendijk Benchmark.

De besturen in het basisonderwijs die klant zijn van Groenendijk zijn met elkaar vergeleken, waarbij gekeken is naar de indeling van kosten op basis van EFJ en naar een aantal specifieke kosten op grootboekrekening niveau.

De uitkomsten van de benchmark geven aanleiding tot twee hoofdvragen:

- Is de uitkomst verklaarbaar, sluit het aan bij uw verwachtingen?
- Is de uitkomst wenselijk of wilt u bijsturen?

Stel dat uw huisvestingskosten relatief hoog zijn. U weet dat een aantal schoolgebouwen verouderd zijn en veel onderhoud vragen. De uitkomst is dus verklaarbaar. Stel dat uw reproductiekosten relatief hoog zijn en u heeft hiervoor geen verklaring. Dan kan het zinvol zijn om de reproductiekosten per school nader te onderzoeken, misschien dat zodoende duidelijk wordt waar en waardoor de hoge kosten worden veroorzaakt. De benchmark kan dus aanleiding geven tot nader onderzoek.

De benchmark van de kosten laat de inkomsten buiten beschouwing. Bij de interpretatie van de uitkomsten spelen de inkomsten (vanzelfsprekend) wel een belangrijke rol. Stel u heeft relatief hoge personele kosten, maar uw personele vergoeding is ook bovengemiddeld, dan is de uitkomst verklaarbaar.

Pas als u een duidelijk beeld heeft van de oorzaken van een kostenafwijking, kunt u goed beoordelen in hoeverre het wenselijk is om bij te sturen. Stel dat uw kosten voor leermiddelen relatief laag zijn. U weet dat veel lesmethoden aan vervanging toe zijn en u heeft wellicht al een plan om de lesmethoden te vervangen.

Het laatste voorbeeld maakt ook duidelijk dat het beleid er niet altijd op gericht is om de kosten zo laag mogelijk te houden. Natuurlijk wilt u lage energiekosten, maar u wilt niet dat leerlingen in de kou zitten. Hetzelfde geldt voor ICT-kosten: lage kosten mogen niet betekenen dat de infrastructuur onvoldoende is voor goed onderwijs.

Kortom: Mijn Groenendijk Benchmark geeft een interessant kijkje in de keuken van u en uw collega besturen, maar er is aanvullende kwalitatieve en kwantitatieve informatie nodig om tot bijsturing te komen.

EFJ Kostenposten

Bestuur: Stichting FICTIEF

Toelichting

De EFJ kostenposten van uw bestuur zijn vergeleken met ruim 80 andere besturen in het basisonderwijs die klant zijn van Groenendijk Onderwijs Administratie (GOA).

Zoals te verwachten, is er sterke samenhang tussen het aantal leerlingen van een schoolbestuur en de verschillende EFJ kostenposten. Naast het aantal leerlingen blijkt ook het aantal scholen vaak, maar niet altijd, van invloed op de kosten. De verwachte kosten zijn weergegeven in een trendlijn. In de tabellen en grafieken ziet u hoe uw schoolbestuur zich verhoudt tot de trendlijn.

In een aparte bijlage vindt u een toelichting op de gehanteerde methodiek.

In Tabel 1 ziet u de werkelijke kosten van uw bestuur in 2015. De cijfers zoals opgenomen in de BRO 2015 zijn hierbij het uitgangspunt. Daarnaast ziet u de cijfers die we verwachten op basis van de trendlijn. Geeft u meer uit dan verwacht, dan is de afwijking positief. Geef u minder uit dan verwacht, dan is de afwijking negatief.

Tabel 1: werkelijke kosten versus kosten op basis trendlijn

EFJ kostenpost	werkelijke kosten 2015	verwachting op basis trendlijn	afwijking van trendlijn
Personele lasten	€ 13.821.556	€ 14.020.301	-€ 198.745
Afschrijvingen	€ 370.059	€ 437.545	-€ 67.486
Huisvestingslasten	€ 1.449.845	€ 1.376.670	€ 73.175
Overige instellingslasten	€ 1.000.008	€ 997.226	€ 2.782
Leermiddelen	€ 872.756	€ 697.563	€ 175.193

De werkelijke kosten van uw bestuur zullen vrijwel nooit precies gelijk zijn aan de voorspelde kosten volgens de trendlijn. Het is van belang om de afwijking van de trendlijn te kunnen interpreteren: is de afwijking groot of klein in vergelijking met de andere besturen?

In tabel 2 ziet u hoe groot afwijking van de trendlijn is per leerling en in % van de verwachte kosten. Ook ziet u hoeveel % van de besturen relatief minder heeft uitgegeven dan uw bestuur.

Tabel 2: relatieve afwijking ten opzichte trendlijn en andere besturen

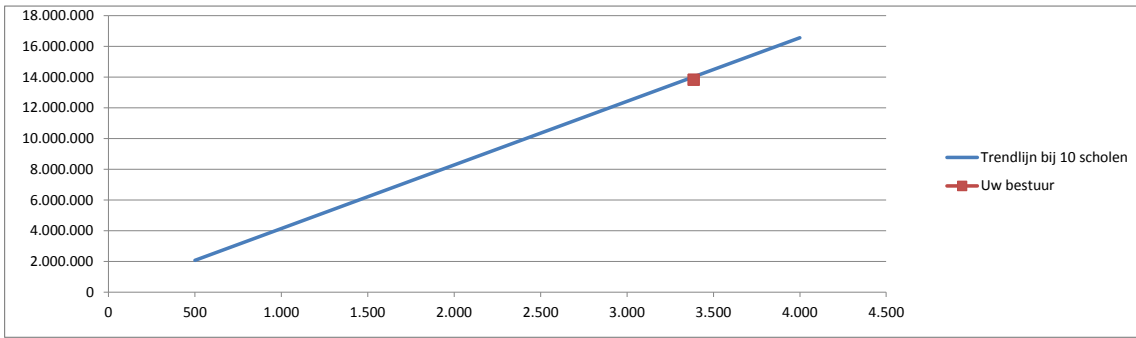
EFJ kostenpost	afwijking trendlijn per leerling	afwijking kosten in % van verwachte kosten	hoeveel % van de besturen geeft minder uit
Personele lasten	-€ 59	-1%	49%
Afschrijvingen	-€ 20	-15%	27%
Huisvestingslasten	€ 22	5%	70%
Overige instellingslasten	€ 1	0%	46%
Leermiddelen	€ 52	25%	86%

Op de volgende pagina's ziet u de informatie uit de tabellen ook in grafieken weergegeven:

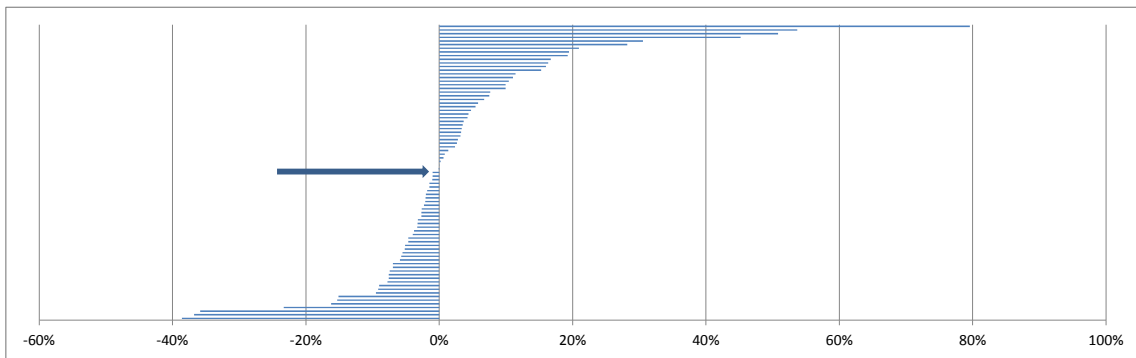
- U ziet in grafiek 1a op de X-as het aantal leerlingen. Met een rood blokje is de positie van uw bestuur aangegeven:
- U ziet in grafiek 1b op de X-as het verschil tussen de daadwerkelijke kosten en de kosten die we verwachten op basis van de trendlijn. U ziet met een pijl waar uw bestuur zich bevindt ten opzichte van de andere besturen (elk blauw streepje is een bestuur).
- De overige grafieken 2 tot en met 5 zijn op dezelfde manier opgebouwd.

Wilt u meer weten over de interpretatie van de grafieken, zie dan ook de toelichting op de gehanteerde methodiek.

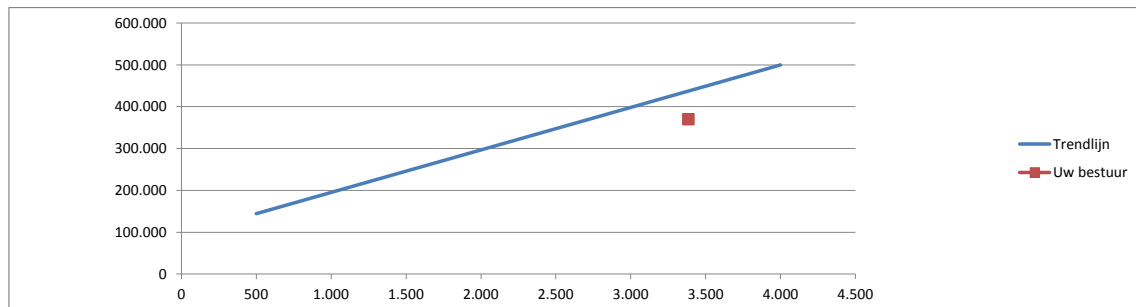
Grafiek 1^A: Trendlijn Personele kosten EFJ, aantal scholen = 11

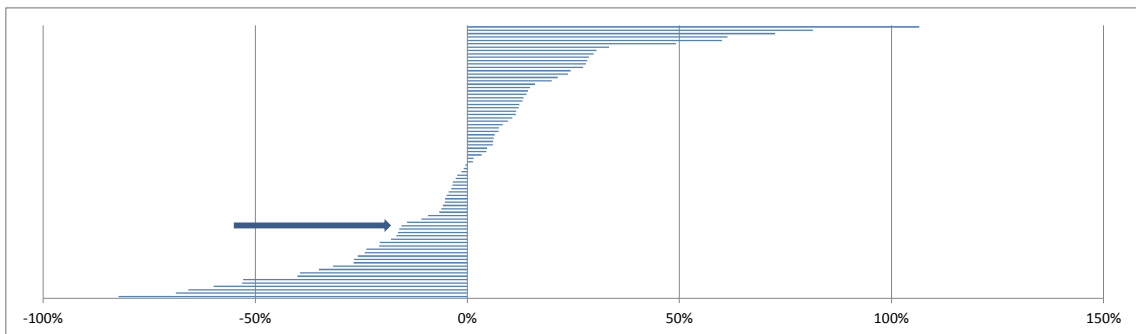
Grafiek 1^B: Afwijking van de personele kosten = -1% van de verwachte kosten

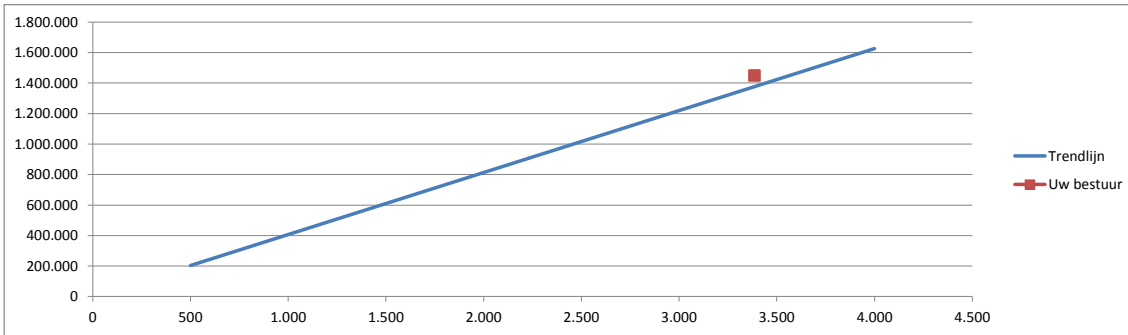
Grafiek 2^A: Trendlijn Afschrijvingskosten EFJ, aantal scholen = 11

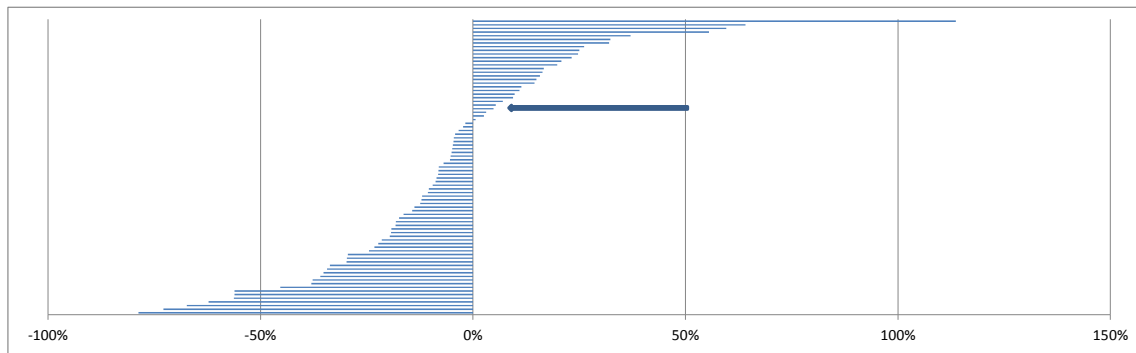
Grafiek 2^B: Afwijking van de afschrijvingskosten = -15% van de verwachte kosten

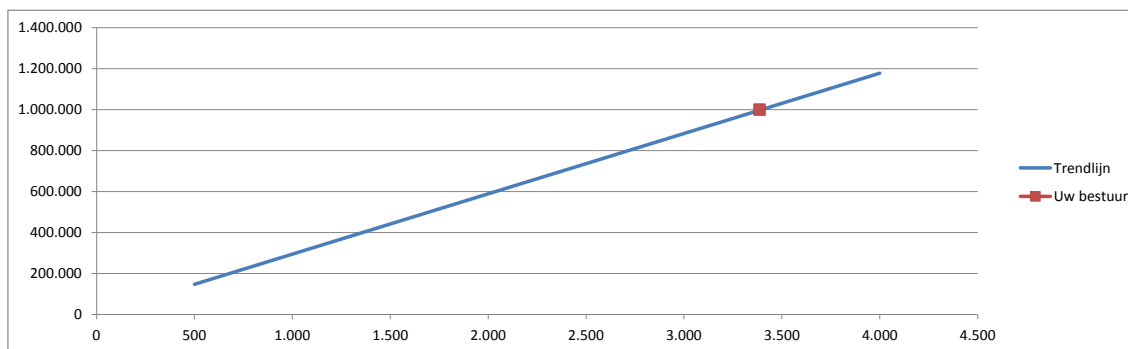
Grafiek 3^A: Trendlijn Huisvestingskosten EFJ, aantal scholen = 11

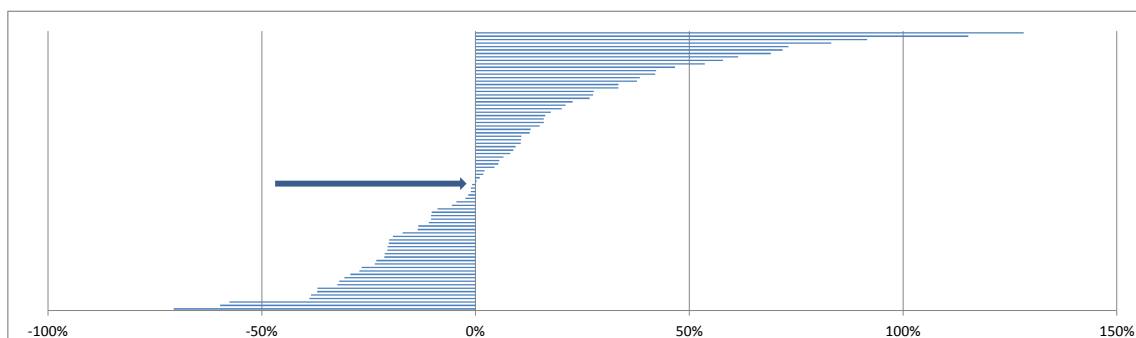
Grafiek 3^B: Afwijking v/d huisvestingskosten = 5% van de verwachte kosten

Grafiek 4^A: Trendlijn Ovr. instellingslasten EFJ, aantal scholen = 11

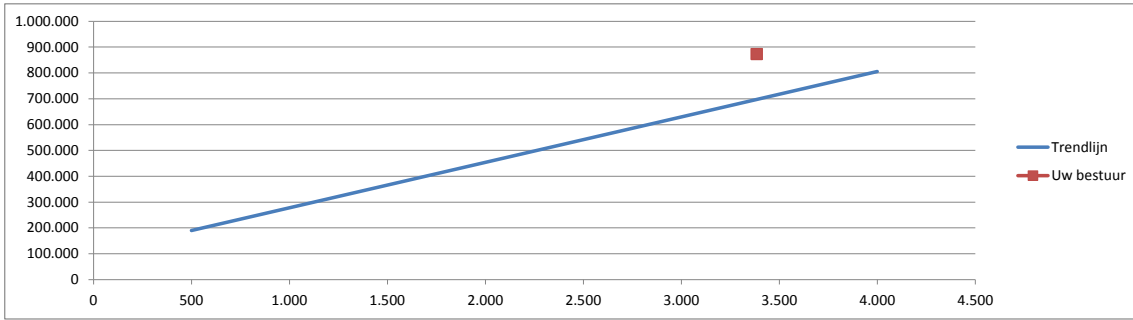

Grafiek 4^B: Afwijking v/d overige inst.lasten= 0% van de verwachte kosten

Grafiek 5^A: Leermiddelen EFJ, aantal scholen =

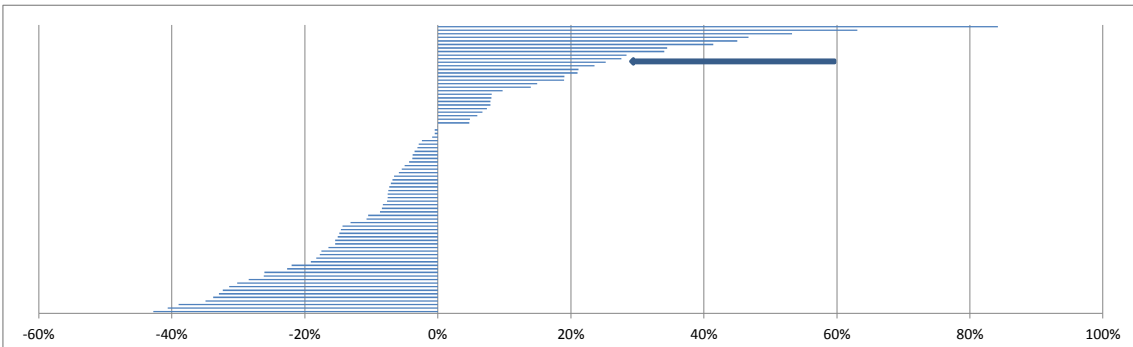
11

Grafiek 5^B: Afwijking v/d leermiddelen=

25%

van de verwachte kosten

Grootboekrekeningen

Toelichting

In aanvulling op de EFJ-kostenposten zijn een aantal grootboekrekeningen geselecteerd die meer detailinformatie bieden over kosten waarop besturen willen sturen. Deze zijn hieronder in de tabel weergegeven.

Tabel 3: werkelijke kosten versus kosten op basis trendlijn

Kostenpost op grootboekniveau	werkelijke kosten 2015	verwachting op basis trendlijn	afwijking van trendlijn
Nascholing	€ 146.819	€ 183.553	-€ 36.734
Arbokosten	€ 57.665	€ 51.827	€ 5.839
Energiekosten	€ 227.439	€ 235.876	-€ 8.437
Schoonmaak kosten	€ 400.115	€ 411.737	-€ 11.622
Meubilair	€ 78.600	€ 94.501	-€ 15.901
Reproductiekosten	€ 123.811	€ 111.367	€ 12.444
ICT	€ 346.408	€ 341.833	€ 4.575
Accountantskosten	€ 10.527	€ 15.684	-€ 5.158

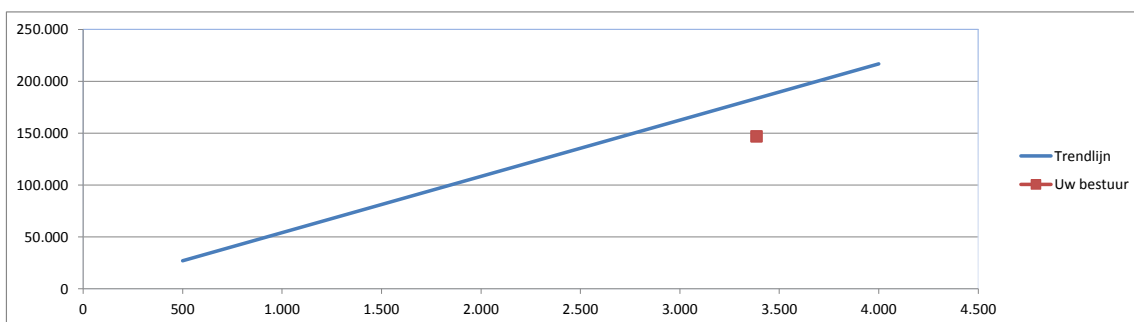
Ook hier is in een tabel de relatieve afwijking ten opzichte van de trendlijn weergegeven.

Tabel 4: relatieve afwijking ten opzichte trendlijn en andere besturen

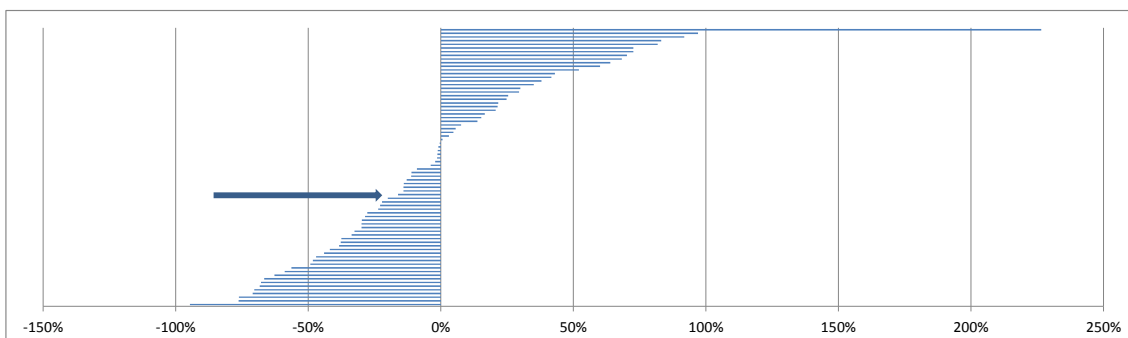
Kostenpost op grootboekniveau	afwijking trendlijn per leerling	afwijking kosten in % van verwachte kosten	hoeveel % van de besturen geeft minder uit
Nascholing	-€ 11	-20%	38%
Arbokosten	€ 2	11%	64%
Energiekosten	-€ 2	-4%	40%
Schoonmaak kosten	-€ 3	-3%	34%
Meubilair	-€ 5	-17%	31%
Reproductiekosten	€ 4	11%	54%
ICT	€ 1	1%	60%
Accountantskosten	-€ 2	-33%	16%

Hieronder zijn wederom de grafieken opgenomen waarin de trendlijn en de relatieve afwijking zijn weergegeven.

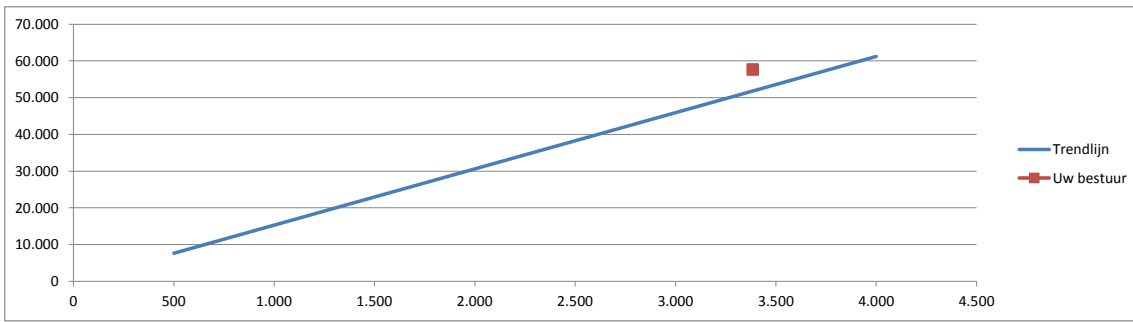
Grafiek 6^A: Trendlijn Nascholingskosten

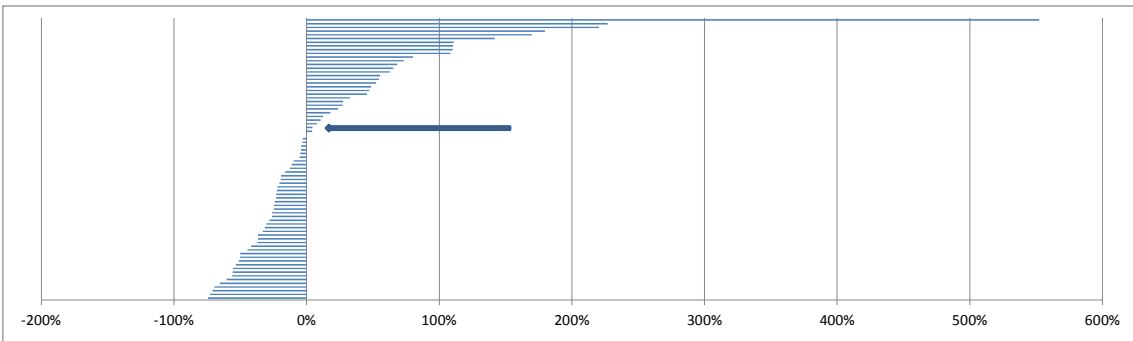
Grafiek 6^B: Afwijking v/d nascholingskosten = -20% van de verwachte kosten

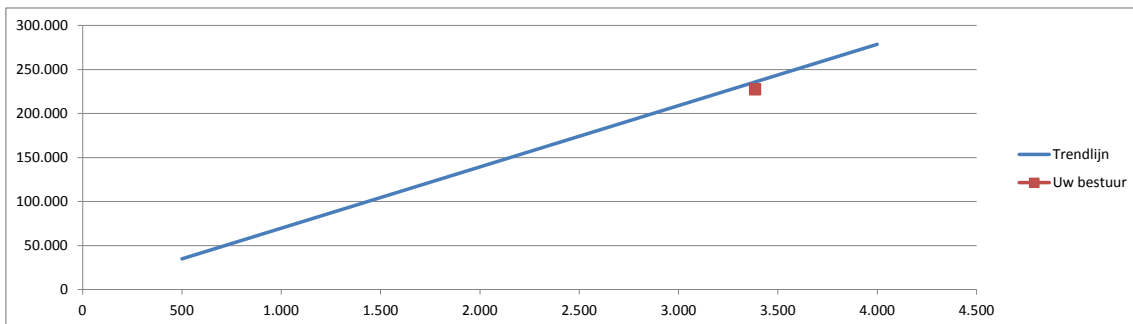
Grafiek 7^A: Trendlijn Arbokosten

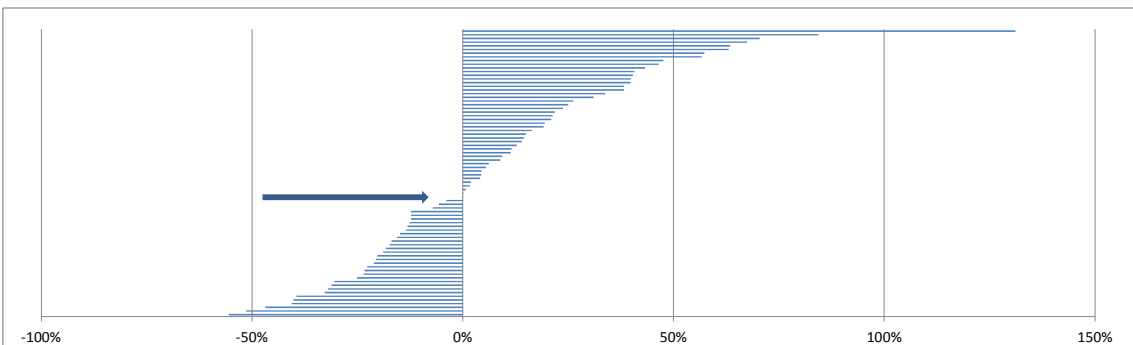
Grafiek 7^B: Afwijking v/d arbokosten = 11% van de verwachte kosten

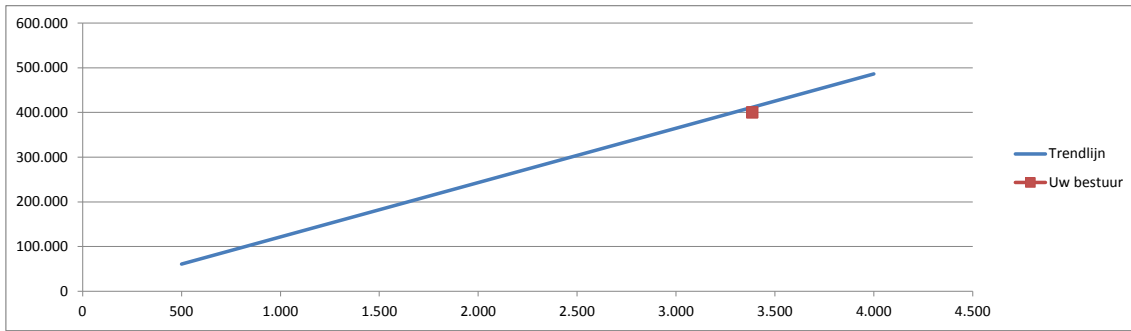
Grafiek 8^A: Trendlijn Energiekosten, aantal scholen = 11

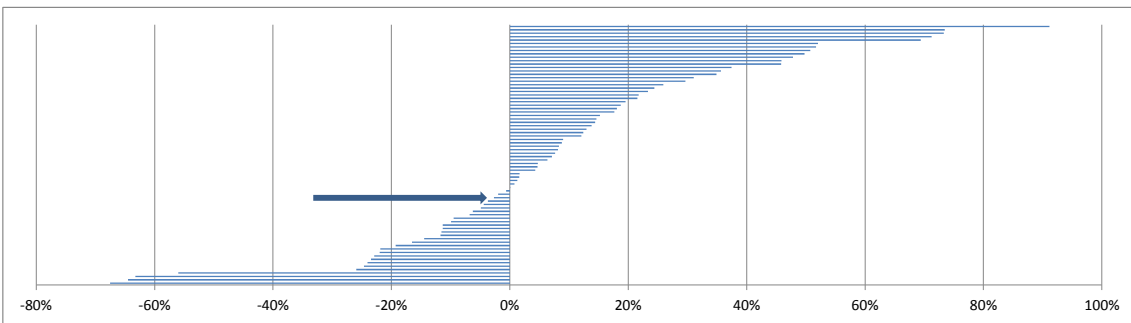
Grafiek 8^B: Afwijking v/d energiekosten = -4% van de verwachte kosten

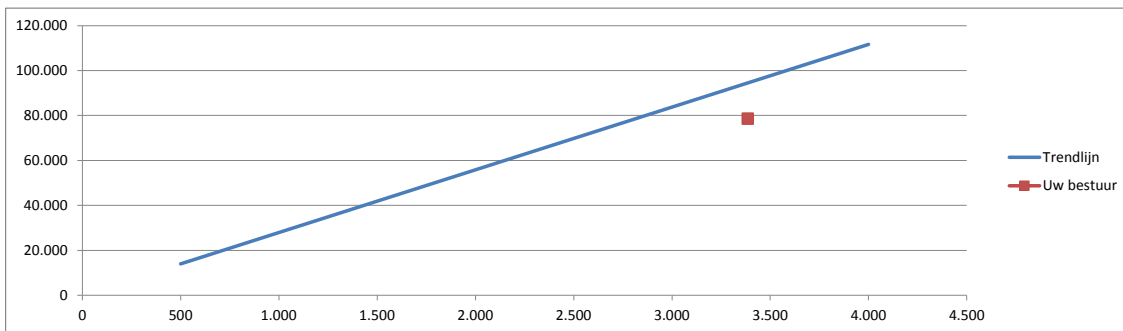
Grafiek 9^A: Trendlijn Schoonmaakkosten, aantal scholen = 11

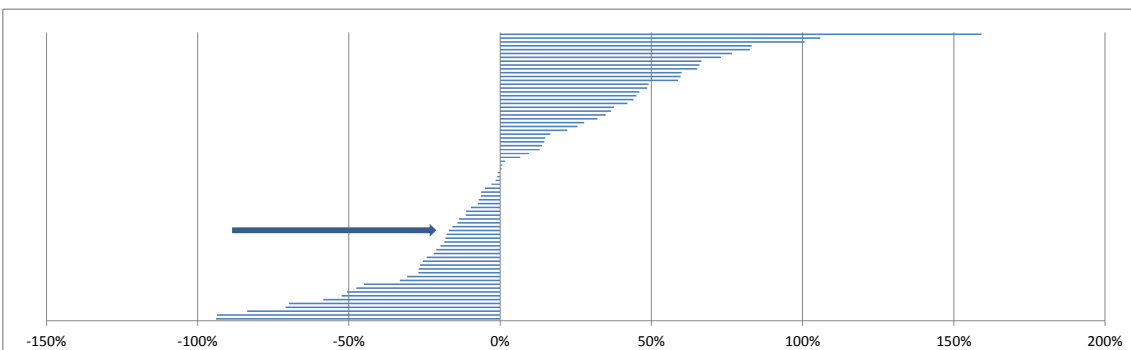
Grafiek 9^B: Afwijking v/d schoonmaakkosten = -3% van de verwachte kosten

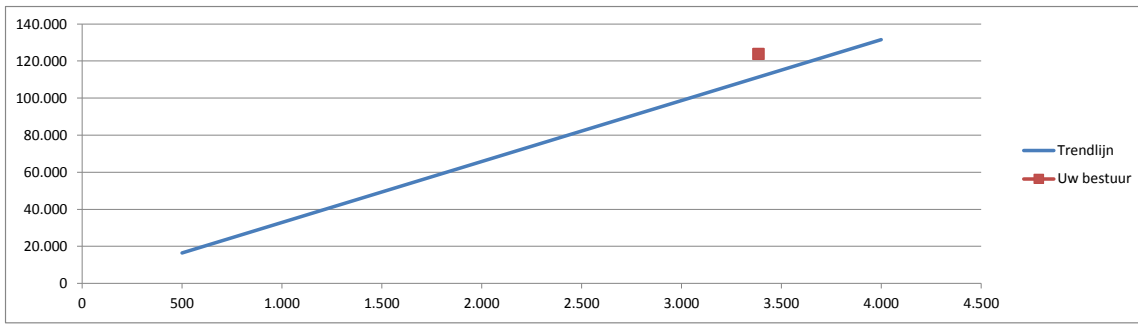
Grafiek 10^A: Trendlijn kosten Meubilair, aantal scholen = 11

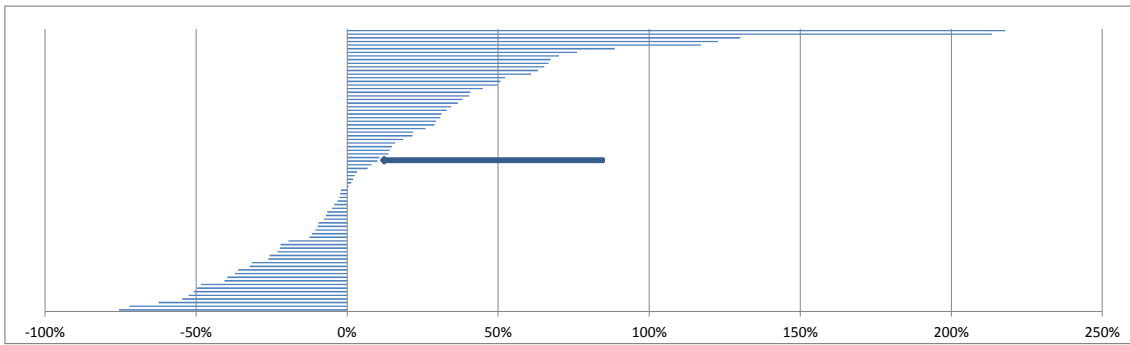
Grafiek 10^B: Afwijking v/d kosten meubilair = -17% van de verwachte kosten

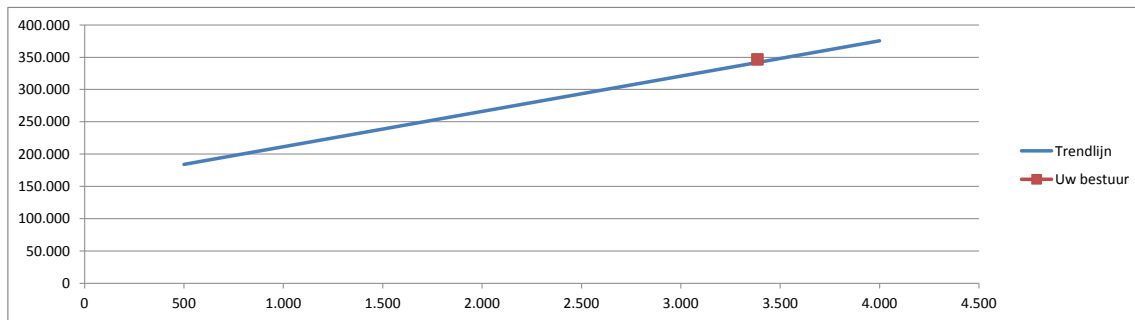
Grafiek 11^A: Trendlijn Reproductiekosten, aantal scholen = 11

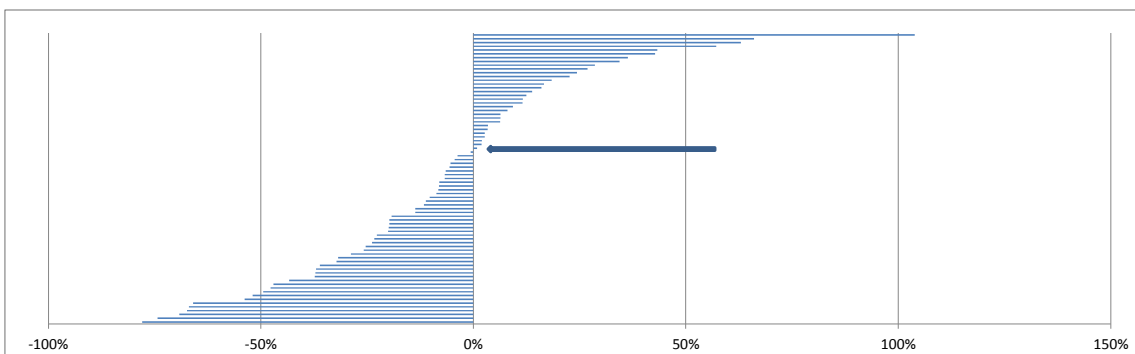
Grafiek 11^B: Afwijking v/d reproductiekosten = 11% van de verwachte kosten

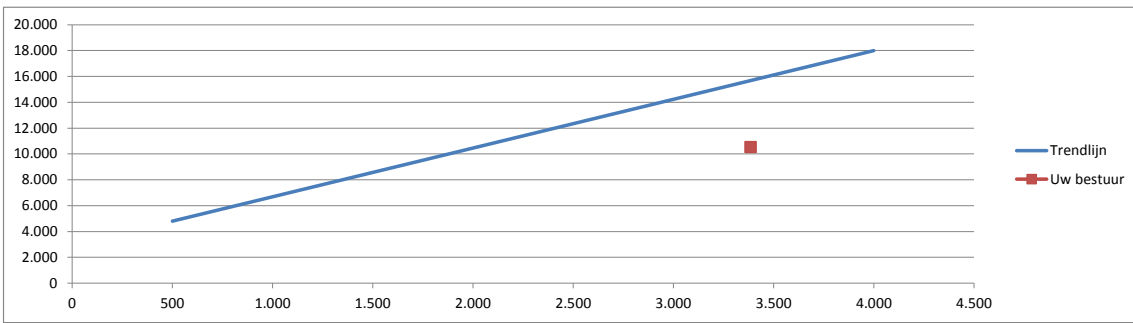
Grafiek 12^A: Trendlijn ICT-kosten, aantal scholen = 11

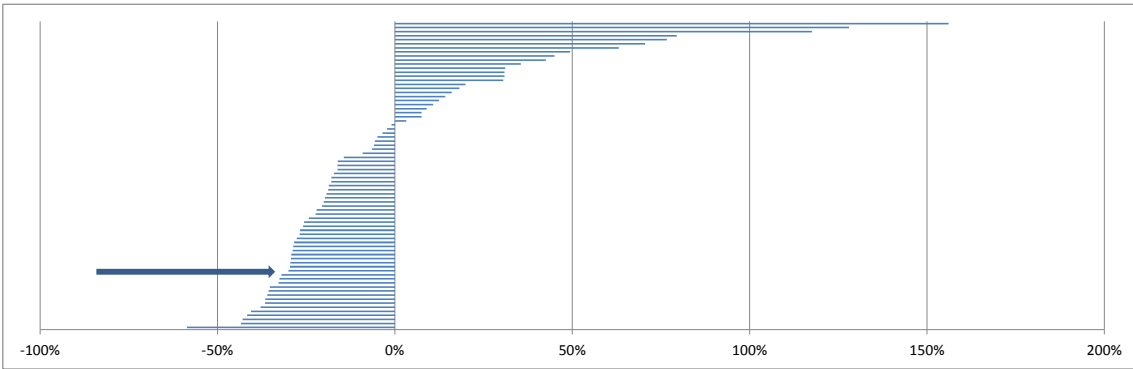
Grafiek 12^B: Afwijking v/d ICT-kosten = 1% van de verwachte kosten

Grafiek 13^A: Trendlijn Accountantskosten, aantal scholen = 11

Grafiek 13^B: Afwijking v/d accountantskosten = -33% van de verwachte kosten

kosten op schoolniveau

FICTIEF	Kosten energie	Aantal leerlingen	per leerling
Basisschool 1	9.538	120	79
Basisschool 2	9.879	190	52
Basisschool 3	10.402	160	65
Basisschool 4	12.011	145	83
Basisschool 5	15.381	95	162
Basisschool 6	16.747	380	44
Basisschool 7	18.317	295	62
Basisschool 8	19.183	310	62
Basisschool 9	22.392	110	204
Basisschool 10	23.072	400	58
Basisschool 11	27.399	420	65
Basisschool 12	43.119	710	61
Totaal	227.439	3335	68

FICTIEF	Kosten schoonmaak	Aantal leerlingen	per leerling
Basisschool 1	26.804	120	223
Basisschool 2	57.883	190	305
Basisschool 3	40.394	160	252
Basisschool 4	25.743	145	178
Basisschool 5	40.903	95	431
Basisschool 6	36.995	380	97
Basisschool 7	39.888	295	135
Basisschool 8	24.046	310	78
Basisschool 9	27.747	110	252
Basisschool 10	22.470	400	56
Basisschool 11	19.732	420	47
Basisschool 12	37.511	710	53
Totaal	400.115	3335	120

FICTIEF	Kosten ICT	Aantal leerlingen	per leerling
Basisschool 1	19.453	120	162
Basisschool 2	45.373	190	239
Basisschool 3	32.181	160	201
Basisschool 4	20.765	145	143
Basisschool 5	37.692	95	397
Basisschool 6	41.572	380	109
Basisschool 7	29.250	295	99
Basisschool 8	25.509	310	82
Basisschool 9	26.187	110	238
Basisschool 10	19.509	400	49
Basisschool 11	24.851	420	59
Basisschool 12	24.066	710	34
Totaal	346.408	3335	104

Conclusies Stichting FICTIEF

Stichting FICTIEF heeft 11 scholen met gemiddeld 300 leerlingen per school. De scholen beslaan het hele spectrum van klein (School 5, 95 leerlingen), gemiddeld School 7, 295 leerlingen) en zeer groot (School 12, 710 leerlingen).

De ESF kostenposten laten een wisselend beeld zien. De Huisvestingslasten en de Leermiddelen zijn relatief hoog, de Afschrijvingskosten zijn daarentegen weer laag.

De kosten op grootboekniveau zijn laag tot gemiddeld. De Accountantskosten zijn opmerkelijk laag, de kosten van Meubilair, Nascholing en Schoonmaak zijn ook aan de lage kant..

Op schoolniveau zien we forse Energiekosten bij de twee kleinste scholen (Scholen 5 en 9)). Hetzelfde geldt voor de schoonmaak- en ICT-kosten, die ook bij de andere kleine school (School 1) aan de hoge kant zijn. Zoals te verwachten zien we bij School 12 de laagste kosten per leerling.

Methodologie

Representativiteit

De benchmark is gebaseerd op de gegevens van de besturen in het basisonderwijs die klant zijn van Groenendijk Onderwijs Administratie. Het betreft 81 besturen met 297 scholen en 71.551 leerlingen. Hiervan zijn 42 eenpitters, 9 tweepitters, 5 driepitters, 4 vierpitters en 26 besturen met 5 of meer scholen. De meeste besturen zitten in West- en Midden Nederland.

Gelet op de omvang en de samenstelling van het klantenbestand mag de benchmark niet beschouwd worden als representatief voor het basisonderwijs in Nederland. Het is (niet meer en niet minder dan) een onderlinge vergelijking van de klanten van Groenendijk Onderwijs Administratie.

Gelet op de eenvormigheid van het onderwijs, wat betreft bekostiging en daarmee samenhangende uitgaven, vormt deze benchmark een relevant beeld; zeker voor de klanten van Groenendijk maar ook voor een breder publiek.

Analysetechniek

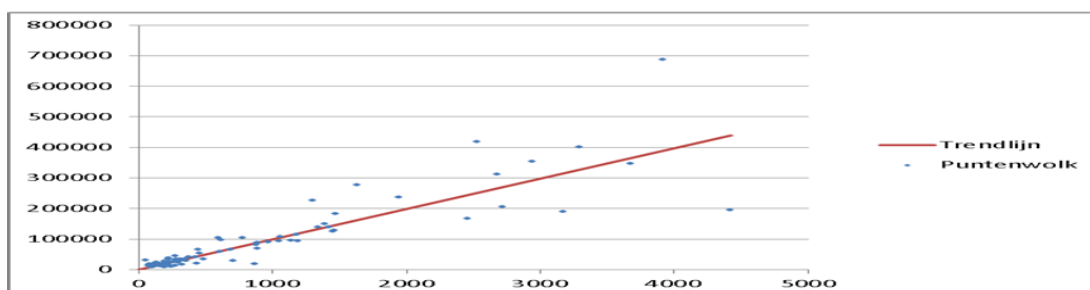
Een veel gebruikt kengetal voor benchmarkonderzoek is de gemiddelde kosten per leerling, bijvoorbeeld de gemiddelde ICT-kosten per leerling. Een dergelijk kengetal veronderstelt impliciet een relatie tussen de ICT-kosten en het aantal leerlingen.

Stel dat de gemiddelde ICT-kosten per leerling € 100 bedragen. U heeft 1.000 leerlingen en verwacht dus aan kosten $1.000 \times € 100 = € 100.000$. Anders geformuleerd:

De verwachte kosten = € 100 x aantal leerlingen

Nu ligt het voor de hand dat de ICT-kosten niet alleen afhangen van het aantal leerlingen, maar ook van het aantal scholen. Heeft een 2 scholen met 500 leerlingen, dan bent u veel goedkoper uit dan wanneer u 10 scholen met 100 leerlingen moet voorzien van een goede ICT-infrastructuur.

Een goede methode om te onderzoeken welke factoren van invloed zijn op (bijvoorbeeld) de ICT-kosten is de statistische methode Multiple Regressie. Hierbij kun je bepalen welke factoren (aantal leerlingen, aantal personeelsleden, aantal fte, aantal scholen, etc.) het beste in staat zijn om (bijvoorbeeld) de ICT-kosten te voorspellen.

Hierboven zijn per bestuur het aantal leerlingen en de bijbehorende ICT-kosten weergegeven. De trendlijn is "de best passende lijn" door de puntenwolk.

Het blijkt dat ICT-kosten inderdaad samenhangen met het aantal leerlingen en het aantal scholen. De trendlijn geeft aan dat de geschatte kosten per school € 14.224 bedragen in combinatie met de geschatte kosten van € 54 per leerling. Anders geformuleerd:

De verwachte kosten/ trendlijn = (€ 14.224 x aantal scholen) + (€ 54 x aantal leerlingen)

Het wordt lastig om de trendlijn grafisch weer te geven als er meer dan één factor van invloed is op de kosten. In de benchmark zien we dat alle kosten goed te voorspellen zijn uit het aantal leerlingen en dat een aantal kosten nog beter te voorspellen zijn uit het aantal leerlingen en het aantal scholen. In het laatste geval vermelden we bij de grafiek het aantal scholen waar de getoonde trendlijn van toepassing is.

Interpretatie uitkomsten

De trendlijn geeft aan welke kosten we verwachten op basis van het aantal leerlingen en eventueel het aantal scholen van een bestuur. Meestal zullen de daadwerkelijke kosten afwijken van de kosten die we verwachten op basis van de trendlijn.

Om deze afwijkingen tussen besturen onderling te vergelijken, kijken we naar de procentuele afwijkingen.

Stel een bestuur heeft 10 scholen en 3000 leerlingen, dan verwachten we aan ICT-kosten:

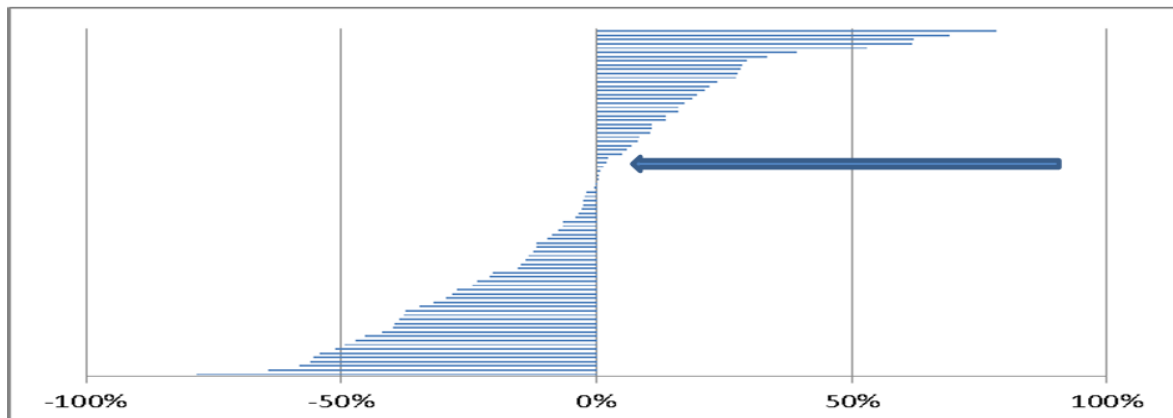
$(€ 14.224 \times 10) + (€ 54 \times 3000) = € 304.548$

Stel de werkelijke kosten die het bestuur heeft gemaakt bedragen € 325.000.

Het verschil $€ 325.000 - € 304.548 = € 20.452$ meer dan je op grond van de trendlijn zou verwachten.

Of anders geformuleerd: het bedrag ligt $€ 20.452 / € 304.548 = 6,7 \%$ boven de verwachting.

Op deze wijze is voor elk bestuur het percentage berekend dat men boven (+) of onder (-) de trendlijn aan kosten maakt. Deze percentages en de bijbehorende besturen zijn vervolgens geordend. Zodoende ontstaan onderstaande grafiek. De pijl geeft aan waar het betreffende bestuur zich bevindt. Zodoende kan een bestuur zich een beeld vormen van de relatieve positie ten opzichte van andere besturen.

Toelichting kostenposten

De kostenposten op grootboekrekeningniveau zijn (meestal) samengesteld uit meerdere grootboekrekeningen met verschillende omschrijvingen. Hieronder ziet u per kostenpost de belangrijkste posten en omschrijvingen die zijn samengevoegd.

Posten	Grootboekrekeningnummers
Nascholing	400120, 408002, 408006, 408010, 408012, 408017, 408024, 408056, 408058
Arbokosten	400116, 408005,
Energiekosten	403000, 403001, 403002, 408017, 408021, 408030, 409005,
Schoonmaak kosten	400004, 401500, 401510, 402000, 402100, 408016, 408027, 408031, 408045
Meubilair	404625, 404626, 404605, 408042, 408046, 408051, 408053, 408071, 408072, 409024, 409027, 409050
Reproductiekosten	404500, 408019, 408027, 408045
ICT	404901, 404905, 406016, 408014, 408021, 408022, 408025, 409027, 408030, 408042, 408043, 408048, 408049, 408050, 408053, 408062, 408063, 408071, 408073, 409027, 409049
Accountantskosten	405012, 408082, 408083, 409016